

Af Henrik H. Brandt,
direktør for Idrættens
Analyseinstitut

Opfølgning efterlyses

Så nåede vi da frem til åbningen af de forkætrede olympiske lege i Beijing.

I skarp kontrast til de græske OL-værter for fire år siden toppede kineserne nærmest for tidligt ved at have prestige anlæg og infrastruktur klar i god tid. I stedet har medierne fokuseret på miljøproblemer, censur og overvågning, forfulgte borgergrupper og fravær af folkelig debat om det kostbare OL-projekt.

I modsætning til IOC-retorikken om OL som katalysator for forbedringer har OL-optakten snarere belyst, at Kina trods økonomiske reformer og stigende levestandard først og sidst er et diktatur med en privilegeret herskende klasse og stigende nationalisme.

Traditionelt vil de negative overskrifter dog blive færre, når sportskonkurrencerne går i gang. Man bør også midt i alle de kritiske vinkler glæde sig over, at OL fortsat er et formidabelt stykke 'verdenskulturarv', der samler hver en plet på verdenskortet til sportslig kappestrid – endda uden boykot.

Derfor er OL fortsat værd at samle på, men Kinas uheldige OL-optakt forstærker behovet for en målrettet opfølgning på projektet efter OL.

Var OL blot et propagandashow à la 1936, som befæstede et kynisk regimes magt? Eller vil OL levere varen i form af forbedringer? For idrættens vedkommende forudsiger idrætsforskeren Huan Xiong i dette nyhedsbrev, at de kinesiske ledere efter OL selv vil kunne se galskaben i at hælde milliarder af offentlige kroner i

fortsættes...

Indhold:

- Medievaner deler danskerne
- Sport under parolerne
- OL-idrætsgrene til eksamen
- Projekter presser foreningerne
- Ny bog: Den moralske stedfortræder
- Ny bog: Opgøret i Parken

Foto: Poffoto/ Ole Lind

Medievaner deler danskerne

Tv er danskernes foretrukne medie til at følge med i sport. Men ellers er der store forskelle på medievanerne, og hvilke idrætsgrene der fænger, viser den seneste undersøgelse af danskernes motions- og sportsvaner.

Af Maja Pilgaard, Idrættens Analyseinstitut

Blandt de 75 procent af danskerne, som følger sport i medierne, er tv-mediet det klart foretrukne hos både mænd og kvinder. Men ellers er der store variationer i medievanerne, viser undersøgelsen af danskernes motions- og sportsvaner.

Mænd er generelt mere alsidige og opsøgende i deres medieforbrug i forhold til kvinder. De benytter sig i større omfang af forskellige medietyper, mens kvinder holder sig til sport på tv.

Ud over kønsforskelle er der markante forskelle mellem den yngre og den ældre del af befolkningens medievaner (se figuren på næste side).

Internettet har vundet frem som nærmeste alternativ til tv blandt den yngre del af befolkningen mellem 16 og 40 år, hvor godt 47 pct. følger med i sport.

Internettet ser således ud til i stigende grad at udkonkurrere avisernes status blandt denne befolkningsgruppe, mens personer over 40 år stadig i stort omfang foretrækker at læse om sport i de trykte medier.

Radio og specialblade står for en mindre betydningsfuld andel af befolkningens medieforbrug i forhold til at følge med i sport.

Fodbold og håndbold dominerer

Når danskere, der følger sport i medierne, angiver deres foretrukne tv-sport, er det

fortsættes...

Fakta om undersøgelsen

'Danskernes motions- og sportsvaner 2007' er koordineret af Idan med støtte fra DIF, DGI, Lokale- og Anlægsfonden, Kulturministeriet, Friluftsrådet, Dansk Firmaidrætsforbund, Team Danmark og Kulturministeriets Udvalg for Idrætsforskning.

Undersøgelsen med 4.147 respondenter indeholder bl.a. et afsnit om medievaner og sport, herunder hvor meget tid danskerne bruger på sport i medierne, hvilke medietyper de benytter, samt hvilke sportsgrene de er mest interesserede i at følge.

et absurd, elitært sportssystem.

Huan Xiong antyder, at kineserne i fremtiden i højere grad vil satse på breddeidræt og tillade en 'socialisering' af sporten. Det ville være smukt, hvis en mere folkelig breddeidræt, med foreningsdannelser og frivillighed og uden hård statslig styring kunne blomstre i Kina som symbol på landets kurs mod normalitet.

Måske er tanken naiv, men vi opfordrer alligevel de i OL-debatten så passionerede danske politikere og idrætsledere til målrettet at følge op på, hvordan det egentlig gik med Kina – også på idrætsområdet – når den olympiske karavane om få uger er dampet videre til næste villige værtsby. Instrumenterne til at hjælpe en kinesisk foreningsidræt i gang – og til den så ofte omtalte 'kritiske dialog' - har dansk idræt med organisationer som ISCA, Play the Game og de store idrætsorganisationer.

At foreningsliv og civilsamfund heller ikke er en selvfølgelighed herhjemme, kan man besøge Århus Vest for at erfare. Vi bringer i dette nyhedsbrev en beretning om, hvordan foreningslivet i bydelen sygner hen, mens integrationsprojekterne blomstrer.

Også det bør politikerne følge grundigt op på.

NYT FRA IND- OG UDLAND

OL-interesse er lavere end tidligere

Interessen for OL er markant faldende i Europa, viser nye tal fra det tyske marketingfirma Sport+Markt.

Ifølge undersøgelsen, der referes af nyhedsbrevet 'The Sport Briefing', er andelen af den voksne befolkning mellem 19 og 69 år, der angiver at være interesserede i de kommende lege i Beijing, faldet i både Tyskland, Storbritannien, Frankrig og Spanien.

Kraftigst er tilbagegangen i England, hvor blot 36 procent siger, at de interesserer sig for de kommende lege mod 52 procent for fire år siden.

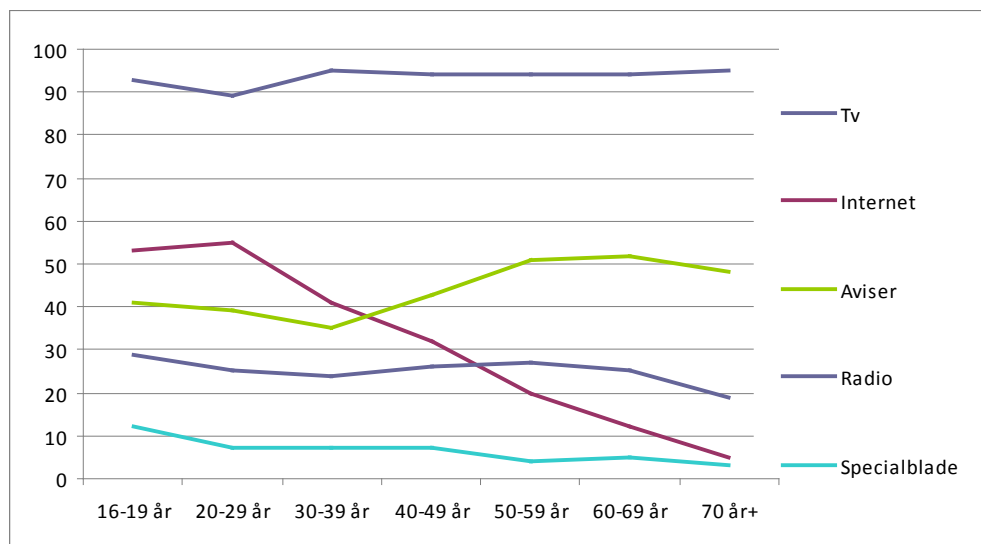
Interessen er størst i Tyskland med 58 procent. Men også her er interessen på retur med et fald på 12 procentpoint siden 2004.

"Begivenhederne i Tibet og protesterne i forbindelse med den olympiske fakkell blev en verdensomspændende negativ reklamekampagne for legene i Beijing," vurderer Sport+Markts direktør, Hartmut Zastrow.

Ifølge firmaets engelske marketingekspert, Gareth Moore, er de dårlige tal mere et kinesisk problem end et udtryk for, at OL og sporten som sådan er truet. Således udviser briterne stadig stor interesse for OL i London om fire år.

"Det viser vigtigheden af værtslandets rygte og politiske forhold," konkluderer han på den baggrund.

Befolkningens foretrukne medietyper, når de følger med i sport (i pct.)

Tv formår som det eneste medie at nå ud til næsten alle danskere, der følger med i sport, mens forbruget af sport i andre medier er væsentligt lavere og mere aldersafhængigt.

ikke overraskende fodbold (39,8 pct.) og håndbold (27,2 pct.), som står øverst på listen. Samlet set prioriterer mere end to tredjedele én af disse to sportsgrene, når de bliver spurgt, hvilken sportsgren de er mest interesserede i at se på tv.

Inddrages respondenternes anden- og tredjeprioriteter viser det sig til gengæld, at danskernes smag er noget bredere, da flere 'nichesportsgrene' derved fylder mere i det samlede billede. Det rykker dog ikke betydeligt ved rækkefølgen af sportsgrene, hvorfor de følgende analyser er baseret på førsteprioriteten alene. Ud over håndbold og fodbold udviser danskerne således en vis interesse for en bred palet af mindre sportsgrene.

Yngre mænd mellem 16 og 40 år er de mest 'ensporede' med hele 61,4 pct.,

som foretrækker at se fodbold på tv (se tabel nedenfor). Som den eneste befolkningsgruppe prioriterer de efterfølgende motorsport over håndbold, og det er interessant at se, at blot 6,5 pct. blandt yngre mænd har håndbold som førstevalg taget i betragtning af, at denne sportsgren generelt nyder stor interesse i den danske befolkning.

Desuden er det påfaldende, at amerikansk fodbold (NFL), som ikke er en del af den traditionelle danske idræts historie, har vundet stort indpas blandt yngre mænd og dermed fremstår som den fjerdestørste sportsgren i denne befolkningsgruppes medieinteresse. Amerikansk fodbold interesserer til gengæld hverken mænd over 40 år eller kvinder.

Uanset alder deler mænd dog interesse
fortsættes...

Mændenes 10 foretrukne sportsgrene på tv

	under 40 år		over 40 år	
1	Fodbold	61,4 %	Fodbold	52,7 %
2	Motorsport	8,9 %	Håndbold	17,7 %
3	Håndbold	6,5 %	Motorsport	5,9 %
4	NFL	3,1 %	Golf	4,7 %
5	Cykelsport	2,6 %	Cykelsport	3,5 %
6	Atletik	1,5 %	Tennis	2,1 %
7	Kampsport	1,5 %	Atletik	2,0 %
8	Boksning	1,3 %	Boksning	1,9 %
9	Badminton	1,3 %	Generel sport	1,8 %
10	Golf	1,3 %	Badminton	1,6 %

Mænd, der følger sport i medierne, har fodbold som deres foretrukne tv-sport. Den ældre generation vil desuden gerne se håndbold, mens de yngre mænd er mere til motorsport. Motorsport omfatter bl.a. Formel 1, men ikke de besvarelser, der har anført speedway som den foretrukne tv-sport.

Nyt støttekoncept pænt modtaget

Udkastet til nyt støttekoncept for Team Danmark i perioden 2009-2012 får en overvejende pæn modtagelse i de hørings-svar, som 15 specialforbund samt DIF og aktivkomiteén har indsendt i forbindelse med en høringsproces henover sommeren.

Blandt de områder, som generelt bliver rost, er Team Danmarks ønske om at styrke talentudviklingen og ekspertbistanden, forenkle administrationen og indføre mere nuancerede mål for den sportslige udvikling.

Konceptet med fire støttekategorier får også en god modtagelse i de fleste hørings-svar. Flere roser desuden Team Danmark for større åbenhed i forbindelse med den igangværende revision af støttekonceptet sammenlignet med sidste gang, det skete.

En række forbund har dog kritiske kommentarer til støttekonceptets ambitioner om at forbedre forbundenes evne til at udnytte sportens kommercielle aspekter – ikke mindst hvad angår de forbund, hvis egenfinansiering af elitearbejdet ligger under 40 procent.

Blandt andet skriver svømmeunionen i sit hørings-svar, at man ikke vil kunne fastholde den nuværende elitesatsning, hvis forbundet skal bidrage med 40 procent, og at de kommercielle potentialer primært findes på breddesiden.

På samme vis rejser bl.a. kano- og kajakforbundet og DIF tvivl om, hvor store de reelle kommercielle muligheder er i en række idrætsgrene.

Bag diskussionen ligger spørgsmålet om, hvordan dansk eliteidræt kan skaffe de ekstra midler, som bl.a. Idan i sin nylige evaluering af Team Danmarks støttekoncept pegede på en forudsætning, hvis Danmark på længere sigt vil fastholde sin internationale sportslige position.

Således har Team Danmark her op til OL peget på, at idrætten skal sikre flere kommercielle indtægter, men også at man fra politisk hold bør overveje, om man ønsker at fastholde de sportslige målsætninger og i givet fald vil være indstillet på at betale for det.

Idan har i en kommentar fastholdt, at specialforbundene og Team Danmark bør afdække, om der på længere sigt er uudnyttede kommercielle potentialer i dansk eliteidræt, som kan være med til at øge aktivitetsniveauet.

Det gælder bl.a. i forhold til udviklingen af interessante stævner, medieinteressen og attraktive sponsorkoncepter.

Idans kommentar, der er skrevet af direktør Henrik H. Brandt og senioranalytiker Rasmus Storm, kan læses på Idan.dk, mens hørings-svarene er offentliggjort på Team Danmarks hjemmeside, www.teamdanmark.dk.

-bang

Kvindernes 10 foretrukne sportsgrene på tv

	under 40 år		over 40 år	
1	Håndbold	30,8 %	Håndbold	46,8 %
2	Fodbold	30,4 %	Fodbold	18,7 %
3	Hestesport	9,1 %	Dans	6,1 %
4	Dans	6,1 %	Tennis	3,6 %
5	Atletik	3,6 %	Golf	3,2 %
6	Badminton	2,3 %	Hestesport	2,8 %
7	Tennis	2,3 %	Badminton	2,7 %
8	Gymnastik	2,0 %	Gymnastik	2,5 %
9	Svømning	2,0 %	Atletik	2,3 %
10	Cykelsport	1,4 %	Cykelsport	2,0 %

Kvinder, der følger sport i medierne, foretrækker håndbold som tv-sport og adskiller sig generelt fra mændene ved at interessere sig for klassiske 'kvindesportsgrene' som hestesport, dans og gymnastik. Hestesport omfatter dressur, spring og travløb.

for motorsport, cykelsport og boksning, mens golf primært er for mænd over 40 år.

Kvinder vil se håndbold

Kvinder foretrækker generelt at se håndbold frem for fodbold i tv, og interessen er især fremtrædende blandt kvinder over 40 år. I denne aldersgruppe er der hele 28 procentpoints forskel mellem andelen, som ønsker at se håndbold (46,8 pct.), og andelen, som efterfølgende interesserer sig for fodbold (18,7 pct.). Fodbold er andenprioritet for kvinder i begge alderskategorier, men yngre kvinder er næsten lige så interesserede i fodbold (30,4 pct.) som i håndbold (30,8 pct.). Efterfølgende foretrækker kvinder hestesport (primært yngre kvinder) og dans, men også gymnastik er en sportsgren, som tiltaler kvinder.

Danskernes interesse for sport på tv afspejler de klassiske kønsforskelle mellem mandesport og kvindesport. Mens kvinderne foretrækker at se håndbold, hestesport, dans og gymnastik, interesserer mændene sig for fodbold, motorsport, cykelsport og boksning.

Omvendt er der en bred interesse for atletik, tennis og badminton på tværs af køn og alder. Dog adskiller yngre mænd sig fra resten af befolkningen, da tennis ikke indgår i top 10 i deres prioritering.

Mænd dominerer medieforbruget

Generelt er det mændene, som dominerer billedet, når det handler om at forbruge sport i medierne. Undersøgelsen af danskernes motions- og sportsvaner 2007 viser, at hele 83 pct. blandt mænd bruger tid på at følge sport i medierne, mens andelen er på 69 pct. blandt kvinder. Samtidig bruger de medieinteresserede mænd næsten dobbelt så meget tid – i gennemsnit 3-4

timer om ugen – mens kvinder nøjes med 1-2 timer.

En større andel blandt den yngre del af befolkningen mellem 16 og 40 år bruger aldrig eller under en halv time om ugen på at følge sport i medierne. Det gælder særligt yngre kvinder, hvor andelen, som stort set ikke interesserer sig for sport i medierne, er på 63 pct. sammenholdt med 55 pct. blandt ældre kvinder og 34 pct. blandt mænd.

For mændenes vedkommende er der en tendens til en større polarisering mellem meget dedikeret og ikke-dedikeret blandt den yngre del af befolkningen. Således finder man i denne aldersgruppe relativt mange, som henholdsvis bruger under en halv time eller mere end fire timer om ugen.

Øget polarisering?

Holder tendensen, kan forbruget af sport i medierne blive mere polariseret. Frem for alt kan fremtidens medieforbrug blive endnu mere koncentreret hos mændene, hvis kvindernes svigtende interesse i aldersgruppen 16 til 40 år følger dem fremover.

En sådan udvikling stiller især håndbold over for en udfordring, da denne sportsgren primært henter støtte blandt kvinder i den ældre del af befolkningen. Men også andre sportsgrene kan have svære odds i fremtiden, da kvinder generelt har en mere varieret interesse, mens yngre mænd koncentrerer sig meget om fodbold.

Det bliver derfor interessant at se, om denne ensporede interesse for fodbold fører til en endnu mere udpræget polarisering af mediesportsdækningen i fremtiden, end det allerede er tilfældet.

OL-idrætsgrene til eksamen

Det er ikke kun de olympiske atleter, der kommer til en hård eksamen under OL i Beijing.

I en tid, hvor IOC udtrykker bekymring over en stigende gennemsnitsalder på de olympiske kerneseere, skal også de 28 olympiske sommeridrætsgrene op til en hård test under OL.

Selv om IOC's indtægter fra tv-rettig-heder fra OL i Beijing alene vil passere 1,8 mia. dollars., og selv om IOC allerede har tegnet tv-kontrakter for over tre mia. dollars for næste olympiade fra 2009-2012, er medieverdenen i et oprud, der gør fremtiden mere usikker.

Dette påvirker også de enkelte idrætsgrenes olympiske status. Hidtil har IOC kun opmålt seertallene i de mest attraktive territorier. De 34 mia. såkaldte seertimer, som verdens befolkning ifølge IOC' egne tal så fra OL i Athen, er således mest af alt et kvalificeret estimat.

De små idrætsgrenes chance

Der produceres over 3.800 timers tv fra et OL, og med fremkomsten af nye medier som tv-klip på mobiltelefoner eller web-tv står disse tv-billeder i stigende grad til rådighed for seernes egne valg på vidt forskellige platforme.

Mange mindre idrætsgrene får altså en forbedret mulighed for at blive vist for seerne under OL i Beijing, men på den anden side får annoncører og medieselskaber et mere klart billede af, hvem, hvad og hvor meget der ses af hver enkelt idrætsgren.

Når de enkelte sportsgrenes popularitet således bliver mere målbar, skærpes også kampen om midlerne mellem de internationale specialforbund. IOC fordeler ca. 280 mio. dollars blandt de internationale specialforbund efter OL i Beijing.

Atletik får klart mest, mens mindre idrætsgrene som triathlon får mindst.

Eksistensgrundlaget

For visse forbund udgør de olympiske indtægter næsten hele eksistensgrundlaget, og de nye data vil gøre det muligt for IOC at vurdere, om fordelingen af midlerne er korrekt – og om alle idrætsgrene fortsat gør tilstrækkelig fyldest på det olympiske program.

Softball og baseball har allerede fået sparket med virkning fra OL i 2012, men på længere sigt risikerer flere forbund at lide samme skæbne som følge af den fagre nye medieverden.

HeB

Læs i øvrigt artiklen 'Det olympiske paradoks' om kommercialiseringen af de olympiske lege på idan.dk. Artiklen er fra 2005 og blev skrevet i forbindelse med af 100 året for oprettelsen af Danmarks Olympiske Komité.

Sport under parolerne

I Kina er sporten regimets forlængede arm. OL i Beijing skal demonstrere nationens enorme fremskridt med hele verden som deltager eller iagttager. Efter OL er det sandsynligvis breddeidrættens tur.

Foto: Poffoto/Robert F. Bukaty

Kinas sportspolitik sætter i dag en strenget på eliten og OL. Morgendagens kinesere som fireårige Yezi Xuan kan måske snart få glæde af langt bredere idrætssatsning. I baggrunden det nye OL-stadion.

Af Henrik H. Brandt, Idrættens Analyseinstitut

De seneste måneders hidsige danske debat om betimeligheden af at deltage i OL i Beijing og princippet om aldrig at blande sport og politik, ville have været ganske utænkelig i værtslandet Kina.

For det første holder debatniveauet mellem forskellige politiske opfattelser sig nu engang inden for snævre grænser i etpartistaten Kina.

For det andet ville ingen kineser kunne forstå udgangspunktet for den danske debat: Nemlig en autonom idrætsbevægelse, som principielt sagtens kunne have endt med at deltage i OL i Beijing, uanset om regeringen efter den hektiske debat havde modsat sig dansk deltagelse i legene.

Et sådant udgangspunkt er fjernet fra sportens situation i Kina. I verdens folkerigeste stat er sporten en forlænget arm for regimets paroler.

Dette forhold har gennem årene gjort Kina til en relativt sjælden gæst ved de olympiske lege, og dette forhold har specielt i de senere år gjort kinesiske elitesportsfolk til symbol for landets økonomiske reformer: Eliten nyder fremme, og landets regime har investeret milliarder

af dollars i det store mål, nemlig at slå de gamle supermagter USA og Rusland i medaljetabellen i Beijing – akkurat som man efterhånden slår dem i verdenshandelen.

Mens det ikke er svært at forudsige, at OL i Beijing bliver en parade af kinesiske toppræstationer, trænger et interessant spørgsmål sig på efter legene: Hvor længe endnu kan Kina holde til at hælde 80 procent af alle midler til idræt i et system, der fuldstændig hæmningsløst tager sigte på at producere olympisk guld og 'glory' til Fædrelandet?

Der er flere forudsigelser af, at OL i Beijing bliver et afdansningsbal for den massive statslige elitesatsning. Efter OL vil staten i højere grad overlade selve elitesporten til markeds kræfterne, men man kan ligeledes forestille sig, at en breddeidræt med plads til frivillighed og foreningsdannelser vil nyde fremme. Denne forudsigelse kommer blandt andet i artikler af professor Fan Hong og hendes elev, Huan Xiong, der begge er tilknyttet Irish Institute of Chinese Studies ved universitet i Cork. Huan Xions forelæsning på seminaret 'OL i Kina: Medaljens pris' i Århus i begyndelsen af juni samt forskningsartikler

fortsættes...

Hjemmeside om OL i Kina

Play the Game har i samarbejde med det internationale journalistforbund oprettet en international hjemmeside for de mange tusinde journalister, der skal dække legene i Beijing.

På hjemmesiden playthegameforopen-journalism.org finder man en stor mængde baggrundsinformation om forholdene i Kina og gode råd om, hvordan man som journalist bør forholde sig professionelt under opholdet i landet.

Desuden vil det under selve legene være muligt at kontakte journalister med indgående kendskab til forholdene i Kina, hvis man oplever problemer med myndighederne.

Hos Play the Game håber man, at dækningen af legene i Beijing vil styrke dialogen mellem Kinas borgere og resten af verden. Hjemmesiden skal i den forbindelse både være med til at sikre en debat om OL i Beijing og en højere kvalitet i dækningen af såvel Kina, OL og andre store sportsbegivenheder.

Hos det internationale journalistforbund, IJF, ser man dækningen af Kina og OL som en stor udfordring for de tilreisende medier.

"Det er gylden chance for at vise kvalitetsjournalistik til gavn for demokratiet. Den bedste støtte, som man kan give ytringsfriheden i Kina og andre lande, er ved at arbejde seriøst," siger det IFJ's generalsekretær Aidan White.

Syv OL-medaljer er realistisk

Trods Danmarks generelt svækkede internationale konkurrenceevne inden for eliteidræt er Team Danmarks målsætning om syv danske medaljer ved det kommende OL i Beijing en realistisk målsætning.

Det vurderer Idan i en analyse af Danmarks medaljchancer, der er offentliggjort i Politiken, og som kan læses i fuld længde på Idan.dk.

Analysen inddrager bl.a. Danmarks medaljehøst og top-8-placeringer ved de seneste afholdte VM samt en analyse gennemført af internationale konsulent- og revisionsfirma PricewaterhouseCooper.

Analyserne forudsiger, at Danmark står til at blive den bedste nordiske nation bedømt ud fra de seneste resultater ved VM. Således ligger både Sverige, Norge og Finland alle til at få fire medaljer, mens Island kan få svært ved bare at opnå en enkelt top-8-placering. Sverige har dog væsentligt flere top-8-placeringer end Danmark, som måske kan omsættes i medaljer.

Kina kan på hjemmebane forvente stor fremgang og ligger til at kæmpe med USA om at blive den mest medaljevindende nation ved OL foran Rusland, Tyskland og Australien, der i lighed med USA står til en tilbagegang i forhold til OL i Athen.

af de to idrætsforskere udgør de vigtigste kilder til denne artikel.

Instrument for magten

Men lad os indledningsvist se på, hvordan sporten historisk set har været underkastet det kommunistiske Kinas skiftende politiske luner.

Straks efter kommunisternes magtovertagelse i 1949 blev sporten et instrument for magten. Sportsministeriet blev etableret i 1952, og Kina fik et gennemreguleret sportssystem med 43 anerkendte sportsgrene med professionelle hold og organiserede træningsstrukturer. I løbet af 1950'erne etablerede kineserne efter sovjetisk mønster en række deltidssportsskoler. I 1958 havde landet 16.000 sådanne skoler med næsten 800.000 elever.

Men Kinas katastrofale økonomiske politik med tvangsnationalisering af landbruget og en fejlslagen satsning på stålproduktion, kaldet 'Det store spring fremad', fik følger for sporten. Planen var, at Kina i tiårs-perioden frem til 1967 ikke blot skulle overhale Storbritannien og USA økonomisk, men også blive verdens førende sportsnation.

Kina skulle have 15.000 statsprofessionelle sportsfolk i de vigtigste idrætsgrene, men samtidig lancerede landet et omfattende program for breddeidræt. Dette program kørte dog snart af sporet sammen med den hungerkatastrofe, der blev resultatet af 'Det store spring fremad'. Da partiet først i 1960'erne justerede den økonomiske politik, besluttede partiet at begrænse ressourcebruget til sport til den absolutte elite. Sportsministeriet begrænsede antallet af satsningssportsgrene til ti og iværksatte en målrettet talentsøgning i alle provinser.

Kulturrevolutionen

Da Maos tilhængere midt i 1966 iværksatte 'kulturrevolutionen' for at genvinde den totale magt efter det mislykkede 'store spring fremad', blev sportspolitikken igen drastisk ændret. Under de nye paroler var sporten et symbol på revisionistisk, kapitalistisk politik og andre afskyeligheder. Derfor skulle sporten som andre samfundsområder revolutioneres fra bunden.

Fra det centrale sportsministerium til enhver fjern provins kom elitesporten under angreb. Den tidligere sportsminister og ansvarlig for elitesportspolitikken, He Long, røg i fængsel, hvor han døde i 1975. Andre ledere blev ligeledes fængslet, pryglet eller sendt på genopdragelse i arbejdslejre. Kineserne forsvandt i den periode stort set fra den internationale

Juguo tizhi

Kinesernes officielle betegnelse for landets elitesportssystem siden 2001 kan oversættes til 'landsdækkende opbakning til elitesportssystemet'. Systemet har på få år produceret hundredtusindvis af elitesportsudøvere.'

'Juguo tizhi' indebærer systematisk talentidentifikation, centraliseret ledelse samt økonomisk og menneskelig opbakning fra alle dele af landet. Det erklærede formål er at vinde 'hæder' til nationen.

Med næsten 100.000 professionelle eliteudøvere i Kina indebærer systemet en enorm økonomisk byrde for de nationale og regionale sportsmyndigheder.

sportsscene. Landets elitesportsfolk måtte stille op til offentlige kritikmøder eller prygl for deres elitære forsyndelser.

Sporten fik på ny en afgørende rolle, da Kina forsigtigt genåbnede dørene til Vesten i begyndelsen af 1970'erne. Datidens såkaldte 'ping-pong-demokrati' refererer til en række invitationer til vestlige bordtennislandshold i 1971. I ly af disse landskampe vendte Kina tilbage til det internationale samfund og genindtog pladsen i FN. Selv om Kina stadig var præget af kaos og interne magtkampe, blev sportsministeriet som det eneste genåbnet i 1972. Tidligere ansatte blev hentet tilbage fra arbejdslejrene, og i begyndelsen af 1974 genåbnede næsten 1.500 sportsskoler.

Sport som imagebooster

Da Kina i slutningen af 1970'erne indledte økonomiske reformer, var regimet opmærksom på elitesportens evne til at åbne dørene. I 1979 vendte Kina tilbage som medlem af IOC, og i 1984 deltog Kina på trods af Østblokkens boykot i OL i Los Angeles efter 32 års olympisk fravær. Sporten fik en rolle som imagebooster for Kina på verdensscenen, og samtidig skulle elitesportsfolkene bringe stolthed og håb til landets hårdt prøvede befolkning.

I 1985 lancerede sportsministeriet 'Den olympiske strategi' med det erklærede mål at gøre Kina til en af verdens ledende sportsnationer ved årtusindeskiftet. Strategien gjorde elitesport til eneste prioritet og medaljer ved OL til det altdominerende mål.

Kina søgte forgæves at blive vært for OL i 2000, men i 2001 nåede Kina målet, da IOC udråbte Beijing som værtsby i 2008.

Sideløbende med denne rolle lancerede

fortsættes...

Tvivl om arven fra OL

Den samlede pris for at afvikle OL i Beijing inklusive miljø- og infrastrukturprojekter løber ifølge BBC op i mindst 193 mia. kr. Heraf er over 9 mia. kr. brugt på olympiske sportsfaciliteter, hvoraf 12 anlæg er helt nye.

Selve det olympiske stadion er halvt finansieret af det offentlige, mens private investorer har betalt den anden halvdel mod at få driftsretten på stadion i 30 år.

Tallene er omfattet af nogen usikkerhed i det lukkede kinesiske samfund, lige som mange af de infrastrukturelle projekter ville være gennemført også uden OL.

Men til sammenligning kostede de for den græske økonomi stærkt belastende lege i Athen omkring 16 mia. dollars (77 mia. kr. i dagens kurs), mens den britiske regering efter alvorlige budgetoverskridelser har garanteret, at budgettet for OL i London 2012 holder sig inden for en økonomisk ramme af 110 mia. kr.

Fagbladet Stadia udtrykker i sit seneste nummer bekymring for efterbrugen af anlæggene i Kina. Dog ligner den olympiske basketballarena allerede en stor succes som hjemmebane for en ny kinesisk NBA-turnering.

Trods stigende vægt på 'legacy' (arv) fra IOC's side er der fortsat en tvivlsom nationaløkonomi i et OL, mens selve værtsbyerne til gengæld ofte nyder godt af store delvist statsligt subventionerede investeringer. Londons motivation for at byde på OL i 2012 var netop at tiltrække investeringer i det forfaldne østlige London.

Men trods Londons store vægt på 'legacy' er der endnu ingen indlysende efterbrug af det olympiske stadion til en forventet pris af over 5,3 mia. kr. Arrangørerne forsøger p.t. at sælge 55.000 af pladserne i den delvist midlertidige stadionkonstruktion til en fremtidig værtsby.

Skrækeksemplet for dårlig efterbrug er Athen, hvor langt hovedparten af de olympiske anlæg fra 2004 i dag forfalder og står ubenyttede hen, fordi arrangørerne var under tidspres og ikke planlagde for eftertiden.

I Japan/Sydkorea står en del fodboldstadions fra VM-slutrunden i 2002 ligeledes gabende tomme, lige som EM-værterne i 2012, Polen og Ukraine, aktuelt har enorme og måske endda uoverstigelige vanskeligheder med at få de krævede stadionanlæg på plads.

Læs mere om udfordringerne med efterbrug og planlægning af store stadionanlæg i Idans bidrag til Lokale – og Anlægsfondens skriferække, Idrættens største arenaer – fra OL til hverdag'. Find bogen på www.loa-fonden.dk.

HeB

landets sportsministerium den fortsat gældende politik 'Juguo tizhi', som kan oversættes med 'landsdækkende opbakning til elitesportssystemet.'

Politikken går i al sin enkelthed ud på at kanalisere stort set alle menneskelige og økonomiske ressourcer på sportsområdet, såvel på statsligt som på provinsplan, ind i elitesporten. De forskellige specialforbund er direkte underlagt sportens centrale administrative struktur, og 80 pct. af alle statslige midler til sport bruges på elitesport.

Systemet er opbygget som en pyramide med næsten 400.000 særligt talentfulde elever på sportsskoler, 46.000 professionelle atleter på provinsniveau, 15.000 professionelle atleter på nationalt niveau og over 3.000 atleter i de olympiske trupper.

Enhver turneringsplanlægning i kinesisk sport er målrettet OL, og selekteringssystemet er ganske brutalt. Omkring 95 procent af sportsskolernes elever forlader skolerne uden kontrakt og uden nogen synderlig formel uddannelse.

Topatleterne opholder sig i træningslejre det meste af året, og man behøver ikke særlig stor fantasi for at forestille sig, hvad regimet forventer sig af de atleter, der klarer sig helt igennem til at repræsentere landet, når det går løs under legene i Beijing. I sportsgrene som badminton, bordtennis og udspring forventes de kinesiske atleter i det store hele at gøre rent bord og vinde samtlige 17 mulige guldmedaljer.

Nye paroler på vej?

Der har – særligt under den kortvarige demokratibevægelse sidst i 1980'erne – været en vis kritik af regimets hæmningsløse elitesatsning og de mange sociale tabere i processen, og der er næppe tvivl om, at regimet er klar over systemets uholdbarhed i længden. Presset kommer også fra provinserne, der har svært ved at finansiere de ambitiøse lokale satsninger.

OL-værtskabet i Beijing og den mislykkede ansøgning om OL i 2000 har dog betydet, at regimet har opretholdt den målrettede elitesatsning, men idrætsforskeren Huan Xiong forventer, at breddeidrætten igen kommer på dagsordenen efter OL. Dels har kineserne i takt med forbedret levestandard et stigende behov for motion og fritidsaktiviteter, dels har nationen med opfyldelsen af den olympiske strategi og den stigende velstand ikke længere samme behov for at legitimere sig gennem elitesport.

Den kinesiske stat poster massive milliardbeløb i de sportslige OL-forberedelser i 2008 (formentlig op mod fem mia. dollars alene i 2008), men efter OL planlægger den kinesiske stat, at markedskræfterne i stigende grad skal finansiere elitesporten.

OL i Beijing bliver således med stor sandsynlighed den sidste manifestation af 'juguo tizhi', selv om blandt andre journalisten Zhang Dan i branchebladet 'Sportbusiness' forudsiger, at kommercielle aktører næppe vil stå i kø for at poste penge i regimets kadrer af velopdragne vægtløftere, svømmere og gymnaster, der uden synderlig folkelig opbakning lever afsondret fra normalbefolkningen i permanente træningslejre den største del af året.

Samtidig forventer iagttagere som Huan Xiong, at breddeidrætten vil få mere opmærksomhed. Fitnesskæderne har allerede blikket rettet mod den kinesiske middelklasse, men Huan Xiong forventer også, at der vil ske en 'socialisering' med opmuntring fra officielt hold til frivilligt drevne breddesportsklubber. I Kina har partiet fortsat næsen med i det meste, og det lyder naturligvis selvmodsigende, at en eventuel forsigtig demokratisering af idrætten skulle blive iværksat fra oven efter legene. På den anden side synes alt at være muligt, når man betragter sportens omtumlede rolle i Kinas nyere historie som redskab for regimets skiftende paroler.

Fem forventninger til idrætsudviklingen i Kina efter OL

Huan Xiong opstillede i sit oplæg på seminaret 'OL i Kina: Medaljens pris' i Århus en række forventninger til den idrætslige udvikling i Kina efter OL i Beijing.

Huan Xiong, der er tilknyttet Irish Institute of Chinese Studies ved universitetet i Cork, pegede bl.a. på, at:

- Der vil ske afkøling af den nuværende olympiske feber

- Der vil blive gennemført en centralisering af sportens administrative system
- Elitesporten vil blive underkastet en markedsføring og kommercialisering
- Breddeidrætten vil blive socialiseret og få større bevågenhed fra statens side
- Der vil ske en voldsom vækst i idræts-tilbuddene på græsrodsniveau.

Se oplæg fra konferencen på idan.dk.

Ny lov om motionsdoping trådt i kraft

Den æstetisk motiverede motionsdoping fylder meget i Anti Doping Danmarks syneregister. Alene i 2007 var 75 ud af i alt 99 dopingsager relateret til motionsidrætten og ikke eliteidrætten.

Derfor vedtog et enigt Folketinget før sommerferien en lov, der fra 1. juli 2008 skal sikre fitnesskunder klare informationer og flere dopingkontroller i de danske kommercielle motionscentre.

Det afgørende nye tiltag i dopingbekæmpelsen er, at fitnesscentre fremover skal skilte med, om de er del af Anti Doping Danmarks kontrolsystem, hvor centrene for 12.000 kr. om året får besøg af et par dopingkontrollanter to gange om året med henblik på at teste iøjnefaldende muskuløse mandlige kunder. De centre, der ikke er med i ordningen, skal derfor ophænge en sur smiley i centeret med teksten 'Vi samarbejder IKKE med Anti Doping Danmark om dopingkontrol.'

Loven gælder dog ikke alle kommercielle fitnesscentre. De, der tilfældigvis ligger i et eksisterende idrætsanlæg, er undtaget. Heller ikke foreningsbaserede eller kommunale centre, der står uden for idrætsorganisationerne (DIF, DGI, DFIF), får besøg af dopingkontrollanter, men tvinges dog til at opsætte den sure smiley, såfremt man kan finde frem til centrene. Der er således klare huller i lovgivningen, som gør den mindre effektiv.

Derfor kan lovændringens virkning også ses mere som et markedsføringstiltag for de ADD-venlige centre end som et forsøg på bekæmpelse motionsdopingens udbredelse i alle dele af idrætten. I fremtiden vil unge dopingsøgende mænd således kunne fravælge de centre, der reklamerer med en glad smiley i vished om, at dopingkontrollen kun kommer dér.

Brancheorganisation Dansk Fitness og Helseorganisation (DFHO) er begejstret for lovændringen, da brancheorganisationen har indgået en strategisk aftale med ADD om medlemsfordelagtige priser på dopingordningen ved indmeldelse i brancheorganisationen. Derved vil dopingloven medvirke til en stærkere organisering af de kommercielle fitnesscentre, hvilket ifølge DFHO's sekretariatschef allerede har resulteret i en markant medlemsfremgang.

Læs mere om ordningen på www.antidoping.dk.

KLK

Foto: Henrik Bierregaard

Kai Mosbæk, ungdomsformand for IHF's fodboldafdeling. Klubben har mærket et meget stort frafald i ungdomsrækkerne, så der er overskud af spilletrøjer på lageret i den traditionsrige Århus-klub.

Projekter presser foreninger i belastede områder

Idrætsforeninger i belastede områder sættes under pres, når offentligt støttede integrationsprojekter laver idræt. IHF i det vestlige Århus er gået fra 20 til fire hold i ungdomsafdelingen i fodbold på fire år.

Af *Jonna Toft, Periskop*

Offentligt igangsatte integrationsprojekter i socialt belastede områder risikerer stik mod hensigten at gøre mere skade end gavn.

En aktuell midtvejsevaluering af DIF's eget integrationsprojekt, Get2Sport, advarer mod, at mange offentligt finansierede projekter reelt er en barriere i forsøget på at styrke det frivillige foreningslivs mulighed for at fastholde børn og unge med vanskeligt stillede forældre. Problemet er, at projekterne primært har for øje at aktivere børn og unge, mens organiseringen kommer i anden række. Resultatet er, at foreningerne bliver udkonkurreret.

Det er en problemstilling, som medarbejdere og foreningsledere i det vestlige Århus kan genkende fra deres daglige arbejde.

"De eksisterende foreninger falder fra hinanden. Det er tragisk at se, hvordan det klassiske foreningsliv i de belastede dele af vest-Århus er ved at gå i opløsning," siger fritids- og ungdomsskoleleder Anders

Glahn, der har arbejdet med fritidstilbud i Gellerup siden 1980.

"Foreningerne kan ikke klare konkurrencen. En del af deres medlemmer flytter. Men når projektet er slut, er der kun foreningen tilbage. Og så er den kørt i sænk."

Han peger på Idrætsforeningen Hasle/Fuglebakkens (IHF) krise som et skoleeksempel på, hvad der kan ske, når der rykker projektmidler ind i et område.

For fire år siden havde klubbens ungdomsafdeling i fodbold 20 hold. Der manglede trænere, ledere og forældre til at køre, men afdelingen fungerede. Nu er der fire hold tilbage, og fodboldafdelingen har fusioneret med KFUM's Boldklub Århus for at redde stumperne.

Der er flere årsager til derouten for den 64 år gamle Århus Vestby-klub. Men den væsentligste er, ifølge ungdomsformand Kai Mosbæk, projektet 'Outsiders 2 Insiders', som Boligselskabet Præstehaven og Århus Kommune satte i gang i 2005-2007 med EU-midler under Urbansatsningen i Århus Vest.

fortsættes...

RUNDT OM IDAN

To nye iværksætterportrætter

Idan.dk har siden seneste nyhedsbrev offentliggjort to nye iværksætterportrætter som led i Idans projekt 'Ildrættens Iværksættere - teknologi og iværksætteri i den danske sportssektor'.

Det drejer sig om portrætter af firmaet Fridrix, der optager og formidler fodboldspilleres bevægelser tredimensionelt, samt Interactive Sports Games A/S, der har udviklet TrackMan – en lille kasse, der ved hjælp af militær radarteknologi kan måle en golfbalds bane tredimensionelt.

Læs mere på Idan.dk.

NYT I IDANS VIDENSBANK

Unge idrætsdeltagelse og integration i idrætsforeninger i Århus Vest

Artikel, der beskriver de første resultater fra forskningsprojekt med idræt og intergration i Århus Vest med fokus på etnisk danske og etnisk ikke-danske unges idrætsaktiviteter og organisering.

Sine Agergaard, Institut for Idræt, Århus Universitet, august 2008

De bolignære områders betydning for sundhed

Rapportens formål er at kortlægge de faktorer i bolignære områder, der nationalt og internationalt har vist sig at påvirke menneskers fysiske, psykiske og sociale sundhed.

Gert Nielsen, Mette Toftager, Jens Troelsen og Kirsten Roessler, Syddansk Universitet, 2008

Fremtidens forebyggelse – ifølge danskerne

En kvantitativ undersøgelse af danskernes holdninger og værdier i spørgsmålet om forebyggelse inden for sundhedsområdet. Undersøgelsen kortlægger eksisterende viden på området og munder ud i konkrete forslag til fremtidig forebyggelsespolitik.

Astrid Læssøe Christensen, Ulla Møller Hansen, Lars Bjørn Serpa og Eva Harpøth Skjoldborg, TrygFonden og Mandag Morgen, 2008

Regeringens folkesundhedsprogram 1999-2008

Regeringens folkesundhedsprogram er et tværgående forebyggelsesprogram til forbedring af folkesundheden. Programmet omhandler især forhold, som har betydning for den negative udvikling i danskernes middellevetid og ser bl.a. på social ulighed inden for sundhed.

Sundhedsministeriet, 1999

Hent rapporter og analyser i vidensbanken på www.idan.dk.

"Selve projektet var godt. De fik mange unge indvandrere til at spille fodbold og dannede en fodboldklub. Men i IHF kunne vi ikke hamle op med deres tilbud om træning til lav kontingent, sponserede træningsdragter og ansatte projektmedarbejdere. Så vi mistede en del medlemmer," siger Kai Mosbæk.

Fodboldklub for udsatte

Projekt 'Outsiders 2 Insiders' skulle nedbringe hærværk og kriminalitet i Bispehaven i det vestlige Århus. Ved at ansætte fire unge med kriminel fortid prøvede man at få kontakt med de grupper, som drev rundt i området om aftenen. De fire satte en række fritidsaktiviteter i gang, bl.a. fodbold. Projektet fik bl.a. 500.000 kr. fra Urbanmidlerne, altså EU-penge. Et af kravene i Urbanprogrammet var, at der skulle skabes nye foreninger.

"Vi manglede et fodboldtilbud til belastede børn og unge. Derfor dannede vi "Outsiders 2 Insiders Football Club", fortæller Pia Mortensen, der var tovholder for projektet fra Boligselskabet Præstehavens side.

"De velfungerende kunne godt spille i IHF, men de belastede var for stor en mundfuld for IHF's frivillige. Dem kunne vi aktivere i vores fodboldklub. Det var meningen, at vi skulle sluse de mest velfungerende over i IHF med tiden."

To af de fire unge ansatte i projektet blev formand og kasserer i fodboldklubben på frivillig basis. Outsiders 2 Insiders FC fik baner på Ellekærskolen – de samme baner, som IHF bruger. Her stod frivillige for træningen, som kostede 200 kr. for en sæson. I IHF var kontingentet 800 kr.

Det tætte naboskab fik IHF og Outsiders 2 Insiders FC til at indlede et samarbejde, hvor IHF skulle stå for det administrative arbejde og til gengæld have

Foreningslivets udfordringer

Foreningslivet i de belastede områder kæmper ofte med en række problemer.:

- For få idrætsforeninger
- Mangel på egnede ledere og trænere
- Stor til- og fraflytning
- Få penge i familierne
- Idrætskulturelle forskelle
- Svag forældreopbakning
- Konkurrerende projekter
- Fastholdelse af medlemmer mv.

Kilde: *Get2Sport, midtvejsstatus. Læs den på www.get2sport.dk.*

Modelfoto: Steve Woods

del i den nye klubs kommunale tilskud. Men samarbejdet kom aldrig til at fungere. Kommunikationen mellem de to foreninger kørte dårligt, og på fodboldbanerne var der sammenstød.

Uro på banerne

"Nogle af Outsiders 2 Insiders FC's medlemmer truede vores medlemmer til at skifte klub. Vores trænere og medlemmer var bange for dem. Når de havde trænet, og vi skulle overtage banen med et hold børn, nægtede de nogle gange at forlade banen. Vi mistede mange trænere i den periode. To gange har jeg set store slagsmål på vores baner," fortæller Kai Mosbæk.

"I 2007 måtte jeg mere eller mindre nedlægge ungdomsafdelingen, både fordi vi havde mistet mange medlemmer, og fordi der var for meget uro på banerne. Der er kun fodbold i IHF i dag, fordi vi er fusioneret med KFUM's Boldklub."

Hvor mange medlemmer, der helt præcist flyttede fra IHF til Outsiders 2 Insiders FC, bedømmes vidt forskelligt af de to parter. Den nye fodboldklub kom op på ca. 150 medlemmer, hvoraf mange ikke havde spillet i klub før.

Pia Mortensen siger:

"Det var ikke hensigten at skabe en konkurrent til den eksisterende forening, men det blev det jo, fordi de ikke kunne samarbejde. Resultatet er, at begge foreninger nu fungerer dårligt."

Outsiders 2 Insiders FC har i dag ca. 60 medlemmer. Den spiller ikke længere på Ellekærskolen, men får klubhus stillet til rådighed af Boligselskabet Præstehaven, som er ved at anlægge en fodboldbane i området.

I august 2007 blev klubben ekskluderet fra JBU pga. for mange disciplinærsager og manglende betaling for bøder. Siden som-

fortsættes...

>> KALENDEREN

Sundhedsfremme og forebyggelse

20-21. august 2008: På konferencen 'Sundhedsfremme og forebyggelse for børn og unge' afholdt af Teknologisk Institut bliver udfordringen med at skabe de mest optimale rammer for børn og unges fysiske og psykiske velvære sat på dagsordenen.

Hvordan fundamentet skabes for et sundt voksenliv, er således hovedtemaet på konferencen. Bl.a. vil Bente Jensen, Learning Lab Denmark, og Bjarne Ibsen, CISC, komme med deres bud på, hvilke faktorer der påvirker børns sundhed, og hvordan partnerskaber med frivillige foreninger kan skabe grobund for en sundere livsstil blandt børn og unge.

Konferencen finder sted på Teknologisk Institut i Taastrup.

Læs mere om pris og tilmelding til konferencen på www.konferencer.teknologisk.dk.

Dopingkontrol i fitnessmiljøerne

28. august 2008: Institut for Idræt, Aarhus Universitet, sætter på seminaret 'Dopingkontrol i fitnessmiljøerne – formål, politik og strategier' dopingkontrollen i landets fitnesscentre til debat.

Fremtrædende nationale og internationale oplægsholdere vil diskutere fordele og ulemper ved forskellige strategier og politikker i bekæmpelse af doping i danske fitnesscentre.

Seminaret finder sted ved Institut for Idræt, Aarhus Universitet, Dalgas Avenue 4, og varer fra kl. 13-16. Deltagelsen er gratis, men tilmelding er påkrævet.

Tilmeldingsfristen er den 25. august. Tilmelding skal ske til Jonas Havelund, jhavelund@idraet.au.dk.

Business Symposium

28. august 2008: Frederikshavn Event og Kongelig Dansk Yatch Klub inviterer i forbindelse med den internationale sejl-sportsbegivenhed 'World Match Racing Tour' til symposium om social ansvarlighed og sport.

Under konferencetiteln 'Business Symposium' vil bl.a. Susanne Hedegaard Andersen, TSE Consulting, og Scott MacLeod, World Match RaceTour Ltd., debattere, hvordan sporten kan bruges som platform for samarbejde mellem udbydere af corporate social responsibility-projekter og virksomheder med interesse i social ansvarlighed.

Arrangementet varer fra kl. 8-19 og finder sted i Arena Nord, Frederikshavn. Tilmelding senest d. 14. august på mail infor@frhevent.dk eller tlf. 9842 3216.

Læs om arrangementet på www.frhevent.dk.

meren 2007 har den ikke fået kommunale tilskud.

Drop alle de projekter

Det er ødelæggende for foreningslivet, når offentligt støttede projekter laver idrætsstilbud, mener Kai Mosbæk fra IHF.

"De eksisterende foreninger lider under det. Når man har kæmpet et halvt år for at få nogle forældre til at betale kontingent, er det ærgerligt at se dem trække barnet ud af fodboldklubben og melde det ind i et projekt i stedet for, fordi det er billigere. Den dag, projektet lukker, er der jo kun foreningen tilbage," påpeger han og tilføjer, at de unge får en forkert indstilling til, hvad foreningsliv er, fordi de er vant til projekter.

"Drop alle de projekter. Send en konsulent ud i foreningerne i stedet, én, der kan hjælpe med det administrative, kræve kontingenter ind, sende blanketter til kommunen og organisere kørsel for holdene. Det er der brug for. I foreninger kan indvandrerne blive en del af et fællesskab, som varer ved. Det gør projekter ikke," siger han.

Kai Mosbæk har oplevet presset fra projekter flere gange. På et tidspunkt lavede han et værested for kvinder i IHF hver fredag. Formålet var at skabe aktiviteter for kvinder og give dem kendskab til IHF og klubhuset, så de vidste, hvor ungerne kunne dyrke idræt. Der kom 100-120 kvinder og børn hver fredag, indtil et lignende projekt åbnede i Gellerup, og det var gratis. Så forsvandt kvinderne.

Foreninger skrumper

Foreninger i belastede områder har så svære vilkår, at de bør støttes ud over Folkeoplysningslovens muligheder, mener Anders Glahn fra Ungdomsklubberne i Gellerup.

"50 procent af beboerne i Gellerup er under 21 år. Andre steder er det 22 procent. Så der er langt færre voksne pr. barn. Gellerup har den svageste gennemsnitlige familieindkomst i Danmark. Og her er en meget stor andel flygtninge, altså traumatiserede og syge voksne. Prøv at fortælle Fidels mor, der har otte børn og en syg mand, at hun skal betale kontingent og vaske fodboldtrøjer. Det er altså ikke nemt!" siger han.

"Det klassiske foreningsliv er ved at gå i opløsning. FC Kammeraterne er gået fra 160 ungdomsmedlemmer til nul. Nordgården IF har lukket håndbold- og badmintonafdelingen og har kun svømning nu. Aarhus Athlet Klub har ikke ungdomsmedlemmer længere. Og IHF er gået fra 20 til fire hold," siger han.

Sats på foreningerne

Ikke desto mindre er foreningsmodellen den bedste til at skabe medborgerskab og involvering blandt udsatte grupper, mener Anders Glahn.

"I en forening styrer medlemmerne selv. De har kontrollen. I projekter har andre personer bestemt, hvad deltagerne har behov for, og det er ofte styret af, hvilke puljer der giver tilskud. Så deltagerne føler ikke ansvar for projektet," mener han.

"Man skal ikke lave projekter, som tager brødet ud af munden på foreningerne. Det virker enormt forstyrrende med alle de projekter. Når man mister en idrætsforening, kommer den ikke igen. Det er som fisken i blenderen: Det er nemt at trykke på knappen, men uendelig svært at genskabe fisken!"

Læs mere om idrætsforeningers forhold i belastede områder i DIF's midtvejsevaluering af projektet Get2Sport på www.get2sport.dk.

Kortlægning af børn og unges idrætsliv i Århus Vest

Idrætsdeltagelsen blandt børn og unge i Århus Vest med anden etnisk baggrund i Århus Vest stikker på række punkter ud:

Sammenlignet med deres etnisk danske jævnaldrende dyrker markant færre piger med indvandrerbaggrund idræt, end siges er medlem af en idrætsforening (blot 20 pct.). Desuden er idrætsinteressen blandt såvel drenge og piger af anden etnisk baggrund koncentreret om relativt få idrætsgrene, ligesom de i deres idræts- og fritidsliv er mere bundne til lokalområdet.

Det er nogle af resultaterne i en ny

undersøgelse foretaget af Sine Agergaard fra Aarhus Universitet blandt elever i 4.-9. klasse i Århus Vest-området.

Den peger omvendt på, at drenge, der er indvandrere eller efterkommere, faktisk er mere organiserede end de danske unge. Dette kan dog ifølge Sine Agergaard dække over, at drengenes etniske og familiære netværk omfatter lokale foreninger. Det indikerer derfor ikke nødvendigvis, at de er godt integreret i det danske samfund.

Hent Sine Agergaards videnskabelige artikel i Idan.dk's vidensbank.

Afsked med Idræthistorisk Årbog

Siden 1985 har Idræthistorisk Årbog været en platform for formidlingen af historisk og samfundsorienteret idrætsforskning. Med Idræthistorisk Årbog 2008 er det slut. Dansk Idræthistorisk Forening, der har været drivkraften bag årbogen, har i forbindelse med sit navneskifte til Forum for Idræt, Historie og Samfund valgt at erstatte årbogen med et bredere anlagt halvårligt tidsskrift.

Men den sidste årbog når nu også vidt omkring under overskriften 'Krydspres – sport, medier og udøvere'.

Årbogen har særligt fokus på medierne som med- og modspillere til sporten. Blandt artiklerne finder man et kritisk portræt af Gunnar 'Nu' Hansen i forlængelse af Hans Bonde og Jacob Westergaard Madsens afdækning af dansk idræts relationer til den tyske besættelsesmagt under 2. verdenskrig, mens Kirsten Frandsen beskriver, hvordan sportsjournalistikken i takt med samfundets kommerialisering og tv's fremkomst har bevæget sig væk fra sit idealistiske grundlag.

Samtidig retter bogen lyset på idrætsanalysens mangfoldighed gennem artikler om bl.a. det kønsmæssige pres på elitepiger, talentudviklingen inden for fodbold og den såkaldte vitalistiske kunst i begyndelsen af det 20. århundrede.

Men mest sprængstof finder man måske i bogens essays og anmeldelser. Bl.a. spidder historikeren Niels Kayser Nielsen veloplagt 'Eliteidrættens kanon', mens Lone Friis Thing og Laila Ottesen adværer mod, at det aktuelle fokus på sundhed ud fra en snæver medicinsk angrebsvinkel ikke bare er en trussel mod det brede idrætsgreb og den danske idrætskultur. Det kan i kombination med en amerikanisering af kropskulturen virke stik mod ønskerne om at forbedre folkesundheden.

Søren Bang

Krydspres - sport, medier og udøvere

Redigeret af Bo Vestergård Madsen, Morten Mortensen, Rasmus Storm, Anne Lykke Poulsen og Johnny Wøllekær

Syddansk Universitetsforlag

189 sider, ill.

Pris: 198 kr.

Idrættens politiske ansigter

Anmeldelse: Idræthistorikeren Jørn Hansens seneste bog giver et engageret indblik i idrættens politiske rolle og betydning.

Idrætten er altid blevet fremmet, brugt og misbrugt af politikere og politiske bevægelser.

Hitlers olympiske lege i 1936 er det mest fremhævede eksempel på en kynisk udnyttelse af sporten i en politisk sags tjeneste. Men også i mindre skala er idrætten blevet spændt for den politiske vogn, eller den har selv været bannerfører for politiske strømninger – som når foreninger under skyttebevægelsen efter 1864-nederlaget broderede parolen 'Slesvigs Land Genvundet, det er Kampens Maal' på fanerne.

Både politiseringen af OL og idrættens rolle under opbygningen af den danske nationalstat er vigtige hjørnesteene i historikeren Jørn Hansens seneste bog, 'Den moralske stedfortræder', der bringer en række fortællinger om idrættens ofte ambivalente forhold til det politiske.

At bogen udkommer her op til OL i Beijing er ingen tilfældighed. Placeringen af legene i Kina har endnu en gang skærpet debatten om, hvordan idrætten bør forvalte sin politiske rolle. Bogen slutter da også med en diskussion af legene i Beijing, herunder konsekvensen af en OL-bojkot.

Dette afsnit er måske det mindst interessante, nu hvor boykotdebatten i denne omgang er passé. Til gengæld giver de øvrige kapitler et læseværdigt og ind imellem fremragende indblik i, hvordan især dansk idræt konstant har måttet forholde sig til skiftende politiske dagsordener siden begyndelsen af 1800-tallet.

Bogen beskriver det paradoks, at idrætten ofte har forsøgt at placere sig højt hævet over de politiske kampe, men alligevel er blevet involveret i den bredere samfundspolitik eller har ladet sig bruge

som et symbolstærkt instrument til politisk og national selvhævelse.

Især konkurrencesporten har trods sit historiske udspring i borgerskabet kunnet hævde at være en neutral størrelse på grund af sportens klasseoverskridende appel og evne til at bygge bro, hvilket har fremmet dens udbredelse.

"Men sportens tilpasningskarakter gjorde det også muligt at spænde den for forskellige politiske vogne, som under henvisning til sportens uskyldige frie leg ønskede at fremme bestemte politiske formål," som Jørn Hansen konstaterer.

Her bærer idrætten et medansvar. Som den daværende statsminister Hilmar Baunsgaard f.eks. påpegede i 1968, kunne man jo afskaffe nationalmelodierne ved internationale idrætsbegivenheder, hvis man virkelig ville adskille idræt fra politik. Som han argumenterede, så påkalder disse sider af idrætten den nationalisme, der har ansvaret for de fleste af historiens krige.

Men en sådan distancering er ikke sket. Tværtimod har idrætten som massefænomen typisk indtaget den samfundsunderstøttende rolle. I 1800-tallet var gymnastikbevægelsen ligefrem en vigtig brik i opbygningen af den moderne nationalstat ved aktivt at arbejde for en nationalt sindet og sund befolkning. En tradition, man i dag finder træk af, når Team Danmark med statspenge 'kæmper for guld til Danmark', eller regeringen indskriver breddeidrætten i sin folkesundhedspolitik.

'Den moralske stedfortræder' gør ikke hævde på at være komplet i sin behandling af idræt og politik. Eksempelvis berører Jørn Hansen ikke idræt som egentlig sektorpolitik eller de danske idrætsrelationer til Tyskland under besættelsen. Til gengæld får man som læser en engageret og klar indføring i idrættens politiske betydning under bl.a. det moderne industrisamfunds fødsel og senere den kolde krig.

Bogen kan varmt anbefales.

Søren Bang

Den moralske stedfortræder - og andre historier om idræt og politik

Jørn Hansen

Syddansk Universitetsforlag

167 sider

Pris: 225 kr.

Idræt og sport i den danske oplevelsesøkonomi

Idans bidrag til Copenhagen Business Schools store forskningsprojekt 'Kultur, Kompetence og Konkurrenceevne i den danske oplevelsesøkonomi' forsøger for første gang at give et samlet overblik over den økonomiske vækst og det økonomiske potentiale, der kendetegner den danske sport- og idrætssektor samt en række af dens følgeindustrier.

Samtidig diskuterer bogen kritisk de samfundsmæssige fordele og ulemper ved at lade kommersielle rationer få større indflydelse på idrætsområdet.

Blandt andet er det en gennemgående pointe, at idrætten thrives i et tæt samspil stat, marked og civilsamfund, hvilket set fra et kommercielt oplevelsesøkonomisk perspektiv udgør en særlig udfordring.

Læs mere om bogen på www.idan.dk.

Idræt og sport i den danske oplevelsesøkonomi - mellem forening og forretning

Rasmus K. Storm, Henrik H. Brandt (red.)

Forlaget Samfundslitteratur

456 sider

Pris: 399 kr.

Udgivet af Idan,
Idrættens Analyseinstitut

Nummer 18 - 7. august 2008

Kanonbådsvej 12A
1437 København K
Telefon: 3266 1030
Fax: 3266 1039
E-mail: idan@idan.dk

Hjemmeside: www.idan.dk

Redaktion:
Søren Bang, journalist
soeren.bang@idan.dk

Henrik Brandt, direktør (ansv.)
henrik.brandt@idan.dk

Redaktionen er afsluttet den
6. august 2008.

'Oprøret i Parken' savner nye vinkler

Anmeldelse: Historikeren Hans Bondes forsøg på at give dansk idræts forhold til nazi-Tyskland et ekstra twist ender som et lidt for tyndt opkog på succesbogen 'Fodbold med fjenden' fra 2006.

Personligt slugte anmelderen også denne Hans Bondes anden bog om dansk idræts forhold til det nazistiske Tyskland før og efter besættelsen.

Spørgsmålet om dansk idræts ageren i den største politiske krise i Danmark i nyere tid er nu engang bare rasende interessant, men desværre forekommer den velskrevne og almindeligt underholdende bog også en anelse 'magelig' som opfølgning på 'Fodbold med Fjenden' fra 2006.

Aktuel er 'Oprøret i Parken' dog i rigt mål også med nutidige øjne.

Det undgår da heller ikke i bogens afsluttende kapitler Hans Bondes opmærksomhed, at OL i de kommende uger atter foregår i en diktaturstat, hvor elitesporten nyder høj prioritet og er en topstyret del af statens selviscenesættelse over for sin egen befolkning og omverdenen.

Der er altså al mulig grund til at tage ved lære af historien og forsøge at sætte sig i samme stol som de beslutningstagere og sportsfolk fra eksempelvis DIF og Dansk Boldspil-Union, der dengang skulle agere over for besættelsesmagten på et tidspunkt, da det så ud til, at tyskerne ville komme til at sidde i førersædet i Europa i de kommende generationer.

Men netop derfor er det en smule ærgerligt, at Hans Bonde ikke gør mere ud af de vinkler, som adskiller 'Oprøret i Parken' fra 'Fodbold med Fjenden'.

Ifølge oplægget til bogen var tilskuereballaden til venskabskampen mod det heilende 'stortyske' østrigske klubhold Admira Wien den 5. juni 1941 optakten til den første egentlige folkelige modstand mod

besættelsesmagten og til justitsminister Harald Petersens afgang efter tysk pres.

Her kunne man i en opfølgende bog godt have ønsket sig yderligere information, dels om beslutningerne i den danske regering, dels om de motiver, der fra tysk side dikterede det sportslige samarbejde med omverdenen.

Vi havde også gerne erfaret lidt mere om det pres, som også de tyske sportsledere og de gæstende sportsfolk (eksempelvis østrigske fodboldspillere) var under for at klare sig igennem, lige som betydningen af personlige tillidsrelationer mellem danske og tysk/østrigske sportsledere fra mange års idrætssamkvem før besættelsen havde været interessant at få belyst nærmere.

Man kunne med andre ord godt have ønsket sig, at Hans Bonde havde vendt nogle flere sten og analyseret nogle flere kilder, når han nu fandt det nødvendigt at udgive en opfølgning på 'Fodbold med Fjenden'.

Desværre betyder det faktum, at bogen ikke bringer så meget nyt i forhold til 'Fodbold med fjenden', at man af og til sidder med en nagende fornemmelse af, at Hans Bonde lægger større vægt på kilder, der stiller de danske sportsautoriteter i et moralsk slet lys, end på de kilder, der yderligere kunne have forklaret nogle af de uskrevne, men i datiden væsentlige nuancer på såvel tysk som dansk side.

Uagtet dette forbehold er bogen dog absolut læseværdig.

Især hvis man endnu ikke har læst 'Fodbold med Fjenden', vil 'Oprøret i Parken' – blandt andet med dens tankevækkende afsluttende 'politiske tjekliste ved stævner i udlandet' – gøre sig fremragende som rejselektur for såvel sportsfolk som idrætsledere og mediefolk på vej til Beijing.

Henrik H. Brandt

Oprøret i Parken – dansk idræt under hagekorsets tegn

Hans Bonde

Syddansk Universitetsforlag

283 sider

Pris: 248,00 kr.